

Для листування: а/с 185, Київ, 02002, Україна
Офіс: вул. Попудренка, 1А, Київ, 02100, Україна
0800 217 021
info@paeu.com.ua | www.paeu.com.ua

**Міністру захисту довкілля та
природних ресурсів України
СТРІЛЬЦЮ Р.О.**

**Т.в.о. Голови Державної екологічної
інспекції України
ЗУБОВИЧУ І.О.**

**Копія:
Заступниці голови комітету з питань
екологічної політики у Верховній Раді
КРИВОРУЧКІНІЙ О.В.**

№ 222/98 від 28.04.2022 року

*Щодо Методики визначення розміру шкоди,
завданої землі, ґрунтам внаслідок надзвичайних
ситуацій та/або збройної агресії та бойових
дій під час дії воєнного стану*

Шановний Руслане Олександровичу!

Від імені Professional Association of Ecologists of Ukraine (Професійна асоціація екологів України (ПАЕУ) -) дозвольте висловити Вам повагу та звернутись з пропозицією щодо Методики визначення розміру шкоди, завданої землі, ґрунтам внаслідок надзвичайних ситуацій та/або збройної агресії та бойових дій під час дії воєнного стану, затвердженої наказом Міндовкілля від 04 квітня 2022 року N 167 (надалі – Методика).

За ст. 13, 14 Конституції України земля, її надра, атмосферне повітря, водні та інші природні ресурси, які знаходяться в межах території України, природні ресурси її континентального шельфу, виключної (морської) економічної зони є об'єктами права власності Українського народу.

Держава забезпечує захист прав усіх суб'єктів права власності і господарювання, соціальну спрямованість економіки.

Земля є основним національним багатством, що перебуває під особливою охороною держави.

Враховуючи особливий статус землі як основного національного багатства, небезпеку застосування військової зброї, небезпечність забруднюючих речовин (важкі метали), тривалість та значну вартість заходів на відновлення ґрунтів, небезпечність для життя і здоров'я людей

здійснення заходів з прибирання території залишків військової агресії, витрати на їх ліквідацію, ПАЕУ пропонує наступне:

1. Розширення кола осіб, які встановлюють факти забруднення ґрунтів та/або засмічення земель, а також їх масштаби

За п. 2.3. Методики факти забруднення ґрунтів та/або засмічення земель, а також їх масштаби можуть встановлюються уповноваженими особами, які здійснюють у межах повноважень, передбачених законом, державний нагляд (контроль) за додержанням вимог законодавства про охорону навколишнього природного середовища, зокрема, але не виключно, шляхом огляду земельних ділянок, даних дистанційного зондування землі, досліджень отриманих зразків проб ґрунтів, опрацювань висновків будь-яких експертиз, пояснень, довідок, документів, матеріалів, відомостей, отриманих, зокрема, з будь-яких джерел, оперативних повідомлень фізичних та юридичних осіб тощо.

ПАЕУ звертає увагу, що наразі обстеження територій, на яких велися бойові дії, здійснюється ДСНС. За даними ДСНС <https://dsns.gov.ua/map-demining> станом на 24 квітня 2022 року обстежено 7825.29 га деокупованих територій.

Також, за ст. 5 Закону України «Про державний контроль за використанням та охороною земель», крім Державної екологічної інспекції, державний контроль за використанням та охороною земель усіх категорій та форм власності здійснює центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері земельних відносин, а також виконавчі органи сільських, селищних, міських рад у межах повноважень, визначених законом, у разі прийняття відповідною радою рішення про здійснення такого контролю.

З метою оперативності фіксації порушень, варто розширити коло осіб, уповноважених на встановлення фактів забруднення ґрунтів та/або засмічення земель.

2. Актуалізація витрат на ліквідацію наслідків забруднення ґрунтів відповідної земельної ділянки.

За Методикою розмір шкоди від забруднення ґрунтів визначається за формулою:

$$РШ = А \times ГОЗ \times ПД \times КН \times К_о + Вр,$$

РШ - розмір шкоди від забруднення ґрунтів, грн;

А - питомі витрати на ліквідацію наслідків забруднення ґрунтів відповідної земельної ділянки, значення якого дорівнює 1,5;

ГОЗ - нормативна грошова оцінка земельної ділянки, ґрунти якої зазнали забруднення, грн/кв. м;

ПД - площа земельної ділянки, ґрунти якої зазнали забруднення, кв. м;

КН - коефіцієнт небезпечності забруднюючої речовини, значення якого визначається за додатком 1 до Методики 171;

К_о - коефіцієнт, що застосовується для врахування природоохоронної цінності земельної ділянки, визначений у додатку 10 до Методики визначення розміру шкоди, заподіяної внаслідок самовільного зайняття земельних ділянок, використання земельних ділянок не за цільовим призначенням, псування земель, порушення режиму, нормативів і правил їх використання, затвердженої постановою Кабінету Міністрів України від 25 липня 2007 року N 963;

Вр - вартість рекультивації земель, забруднених внаслідок надзвичайних ситуацій та/або збройної агресії та бойових дій під час дії воєнного стану, що розраховується за відповідною формулою.

Враховуючи особливий статус землі як основного національного багатства, небезпечність забруднюючих речовин (важкі метали), тривалість та значну вартість заходів на відновлення ґрунтів, ПАЕУ пропонує застосувати для показника А значення 10.

3. Удосконалення визначення розміру шкоди внаслідок засмічення земель.

За Методикою розмір шкоди внаслідок засмічення земель визначається за формулою:

$$P_{шз} = A \times B \times G_{оз} \times P_{дз} \times K_{зз} \times K_{ег},$$

$P_{шз}$ - розмір шкоди від засмічення земель, грн;

A - **питомі витрати на ліквідацію наслідків засмічення земельної ділянки, в тому числі прибирання, значення якого дорівнює 1;**

B - **коефіцієнт перерахунку, що при засміченні земельної ділянки сторонніми предметами, матеріалами, відходами та/або іншими речовинами без відповідних дозволів дорівнює 15, а небезпечними відходами та/або іншими небезпечними речовинами - 300.**

$G_{оз}$ - нормативна грошова оцінка земельної ділянки, що зазнала засмічення, грн/кв. м;

$P_{дз}$ - площа засміченої земельної ділянки кв. м;

$K_{зз}$ - коефіцієнт засмічення земельної ділянки, що характеризує ступінь засмічення її відходами, який визначається за додатком 5 до Методики 171;

$K_{ег}$ - коефіцієнт еколого-господарського значення земель визначається за додатком 2 до Методики 171.

Запропоноване значення показника $A = 1$ не містить логічного навантаження. При цьому, враховуючи особливий статус землі як основного національного багатства, небезпечність для життя і здоров'я людей здійснення заходів з прибирання території залишків військової агресії, витрати на їх ліквідацію, **ПАЕУ пропонує застосувати для показника A значення 10.**

Щодо показника B – коефіцієнту перерахунку, за п. 4.2 Методики віднесення відходів, що спричинили засмічення земельної ділянки, до категорії небезпечних (токсичних) відходів здійснюється у відповідності до чинних нормативних документів у сфері поводження з відходами, затверджених у встановленому порядку, переліків небезпечних (токсичних) відходів тощо.

у відповідності до ст. 34 Закону України «Про відходи» усі небезпечні відходи за ступенем їх шкідливого впливу на навколишнє природне середовище та на життя і здоров'я людини поділяються на чотири класи і підлягають обліку.

Тобто, всі відходи є небезпечними. До того ж, на даний час чинний нормативний документ у сфері поводження з відходами, затверджений у встановленому порядку, який регламентує порядок визначення класу, категорії небезпечності відходів відсутній.

Враховуючи викладене, відсутність належного нормативного регулювання, особливий статус землі як основного національного багатства, **ПАЕУ пропонує коефіцієнт перерахунку зі значенням 300.**

Сподіваємося, що держава, в особі уповноважених органів - Міністерства захисту довкілля та природних ресурсів України, Державної екологічної інспекції України, зацікавлені в адекватному та справедливому відшкодуванні збитків, завданих основному національному багатству України, наповненню державного бюджету та ресурсів, необхідних на відновлення країни.

З повагою,

Президент Професійної асоціації екологів України

Людмила ЦИГАНЮК

Виконала:

Наталія Мороз(063)849-3806, adm@ecolog-ua.com